

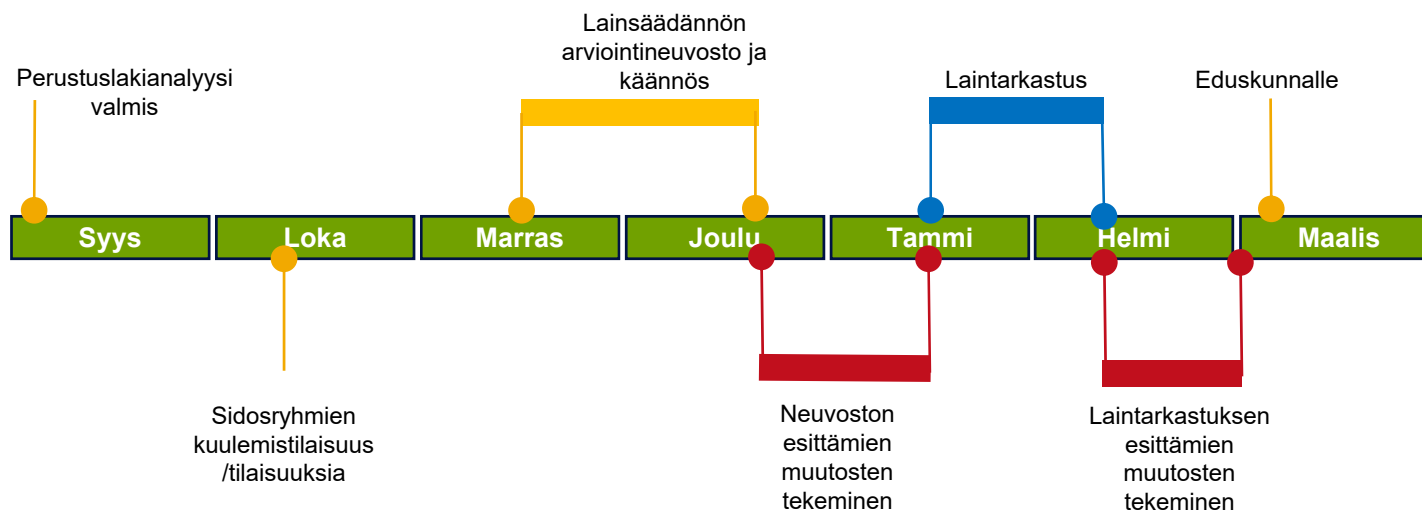
Kasvupalvelu-uudistus

Taloustorstai 26.10.2017

Reijo Vuorento
Apulaisjohtaja, kuntatalous

Kasvupalvelulakien* käsittelyaikataulu

* Kolme erillistä HE:tä, jotka annetaan samanaikaisesti

1. ALKE- ja kasvupalvelulaki
2. rekrylaki ja rahoituslaki
3. kotouttamislaki

Kasvupalveluiden tietojärjestelmiä koskeva laki tulee omalla aikataulullaan.

Kasvupalvelun palvelukokonaisuudet

- **Rekrytointi- ja osaamispalvelut**
 - Työhaun palvelut henkilöasiakkaille
 - Rekrytointipalvelut yrityksille ja muille työnantajille
 - Työnhakijoiden osaamisen kehittäminen
- **Yritystoiminta ja yrittäjyys**
 - Yrittäjyyteen ja yrityksen perustamiseen liittyvät palvelut
 - Yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen ja uudelleen järjestämiseen sekä osaamisen kehittämiseen liittyvät palvelut
 - Työelämän laadun ja tuottavuuden edistäminen
- **Rahoituspalvelut**
 - Lainat, rahoitukset, avustukset yrityksille
 - Tuet yritys- ja henkilöasiakkaille
- **Kansainvälistymisen palvelut**
 - Yritysten tukeminen kansainvälistymisen edistämiseksi
 - Työvoiman kansainvälisen liikkuvuuden tuki
- **Innovaatioympäristön palvelut**
 - Innovaatioiden ja keksintöjen tukemiseen tarvittava tuki
 - Ulkomaisten ja kotimaisten yritysten alueelle sijoittumiseen tarvittavat toimet
 - Innovaatioympäristöjen kehittäminen ja avustukset yritystoimintaa edistäville organisaatiolle
- **Lisäksi yhteisinä (tuki)palveluina**
 - Palvelutarvearviointi, neuvonta ja palveluohjaus

Kasvupalvelu- uudistus

KASVU- PALVELUT

TE-palvelut ja yrityspalvelut
kootaan julkiseksi
kasvupalveluksi.

Palvelulla edistetään uutta
yrittötoimintaa, yritysten kasvua,
uudistumista ja
kansainvälistymistä sekä
vastataan työmarkkinoiden
muutoksiin.

Kasvupalvelua tarjotaan
alueellisesti ja valtakunnallisesti,
yritys- ja henkilöasiakkaille.

Asiakkaita tuetaan
yrityksen elinkaaren ja
henkilön työuran eri
vaiheissa.

Maakunnalliset ja
valtakunnalliset palvelut
rakennetaan niin, että
yrityksille rakennetaan
sujuva reitti maakunnista
maailmalle ja maailmalta
maakuntiin.

Yrityspalvelut

TE-palvelut

Järjestäjä-tuottaja-malli + kilpailullisuus

Kasvupalvelua toteutetaan järjestäjä-tuottajamallilla.

Kilpailullisella tuotantomallilla ja **asiakkaiden valinnanvapaudella vahvistetaan palvelujen vaikuttavuutta, synnytetään uusia palveluinnovaatioita ja luodaan uutta palvelumarkkinaa.**

Maakunnan oma tuotanto hoitaa markkinapuutteet.

Monituottajamalli toimii taloudellisin ehdoin – palvelut tuotetaan markkinoilla ja **tuottajat ovat kilpailullisesti tasarvoisessa asemassa**

25 §

Maakunta kasvupalvelujen tuottajana

Tuottaessaan kasvupalveluja kilpailutilanteessa markkinoilla maakunnan on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus) siten kuin maakuntalain 112 – 117 §:ssä säädetään.

24.1§

Maakunnallisten kasvupalvelujen tuottajat

....

Maakunnallisten kasvupalveluiden tuottaja ei voi 25 §:ssä tarkoitetussa kilpailutilanteessa olla julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 15 §:n mukainen kunnan sidosyksikkö.

26 §

Asiakkaan oikeus valita kasvupalvelun tuottaja

Maakunnallisten kasvupalvelujen asiakkaalla on oikeus valita haluamansa palveluntuottaja maakunnan järjestämisvastuunsa mukaisesti nimeämien palveluntuottajien joukosta, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Maakunta voi perustellusta syystä asiakkaan pyynnöstä antaa luvan vaihtaa palveluntuottajaa.

Mikäli asiakkaan palvelutarve on muuttunut, voi maakunta velvoittaa asiakkaan valitsemaan uuden palvelun tuottajan.

Kasvupalvelu-uudistus kuntien näkökulmasta

- Ei tarkoita lisärahaa valtion työllisyys ja yrityspalveluihin
- Vaikutus elinkeinotoimen ja kehittämissyhtiöiden toimintaan
 - » Ei suoranaisesti rajaa kuntien nykyistä elinkeinopolitiikkaa
 - » Välillisesti voi vaikuttaa, jos maakunta päättää ostaa samoja palveluja, joita kunta / kehy tuottaa
 - » Yritysassiakkaiden ohjautuminen kasvupalveluihin markkinoiden varassa, mikä voi lisätä kuntien ja kehyjen asiakasohjauksen merkitystä
 - » Kuntien on mahdollista osallistua markkinoilla tuotettavien palveluiden tuotantoon erillisten markkinoilla toimivien yhtiöiden kautta (ei voi olla sidosyksikköasemassa kuntaan)
- Vaikutus kuntien työllisyyden hoidon tehtäväkenttään
 - » Työllisyyspalveluiden päävastuu siirtyminen TE –toimistoilta maakunnalle
 - » Kuntien rooli Typ:ien mahdollisen lopettamisen takia kapenee ja vastuu yhteensovittamisesta siirtyy maakunnalle
 - » Uudistus ei tunnista kuntien työllisyyttä edistäviä palveluja ja panostuksia (perustelut uudistuksille haettu sote –rajapinnasta)
 - » Uudistus ei vastaa nykyjärjestelmän puutteisiin → kuntien rooli järjestäjänä tehostaisi toimien yhteensovittamista ja vaikuttavuuden lisäämistä

Kunnissa tehtävän työn tarpeellisuus korostuu kasvupalveluiden rinnalla

Kuntien työllisyyteen liittyvät lakisääteiset palvelut ja velvoitteet tällä hetkellä:

- **Ikääntyvien työllistämisvelvoite**
(laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista)
- **Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen**
(laki kuntouttavasta työtoiminnasta)
- **Nuorten työpajatoiminta**
(nuorisolaki)
- **Työmarkkinatuen rahoitusvastuu**
(työttömyysturvalaki)
- **Työttömien terveyden edistäminen**
(terveydenhuoltolaki)
- **Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta** ja vammaisten henkilöiden työtoiminta
(sosiaalihuoltolaki)
- **Yhteistoimintavelvoite ja TYP-johtajuus**
(laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta)

VALTION RAHOITUS MAAKUNNILLE

§ Sovelletaan maakuntien rahoituslakia

Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymän rahoitus

Monikanavarahoituksen yksinkertaistaminen
Erillisvalmistelussa

17,4 mrd. €

Sote- ja pelastustoimeen perustuva rahoitus

1,1 mrd. €

Maakunnan muihin tehtäviin perustuva rahoitus

Harkinnanvarainen rahoitus

Tarvittaessa maakunnalle myönnettävä harkinnanvarainen rahoitus

Rahoitus laskennallista ja kohdistuu kaikille maakunnille
Yleiskatteellisuus - maakunta päättää kohdentumisesta tehtäviin

§ Ei sovelleta maakuntien rahoituslakia, rahoitus perustuu erityislainsäädäntöön

3 mrd. €

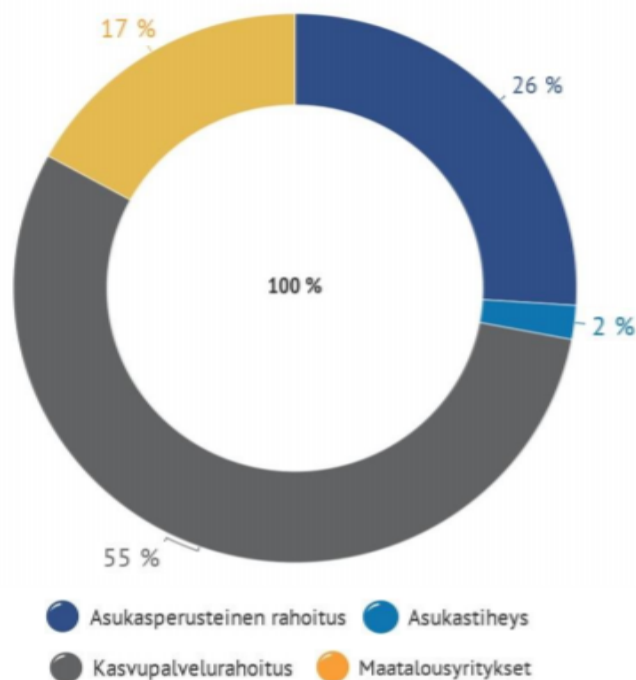
Erillirahoitus maakunnille, kuten maataloustuet sekä tienpito

Rahoitus harkinnanvaraista ja kohdistuu osalle tai kaikille maakunnista
Erillirahoitusta - käyttökohde määritelty rahoitusta myönnettäessä

YLEISKATTEELLINEN RAHOITUS MUIDEN TEHTÄVIEN MÄÄRÄTYMISTEKIJÖIDEN PERUSTEELLA

Kasvupalvelurahoituksen määräytymistekijöiden painoarvot:

60 %

Työttömien työnhakijoiden määrä maakunnassa

15 %

Työttömyysaste maakunnassa

25 %

Yritysten toimipaikkojen määrä

HUOM!

Kasvupalvelukriteerien perusteella muodostuva rahoitus Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymälle

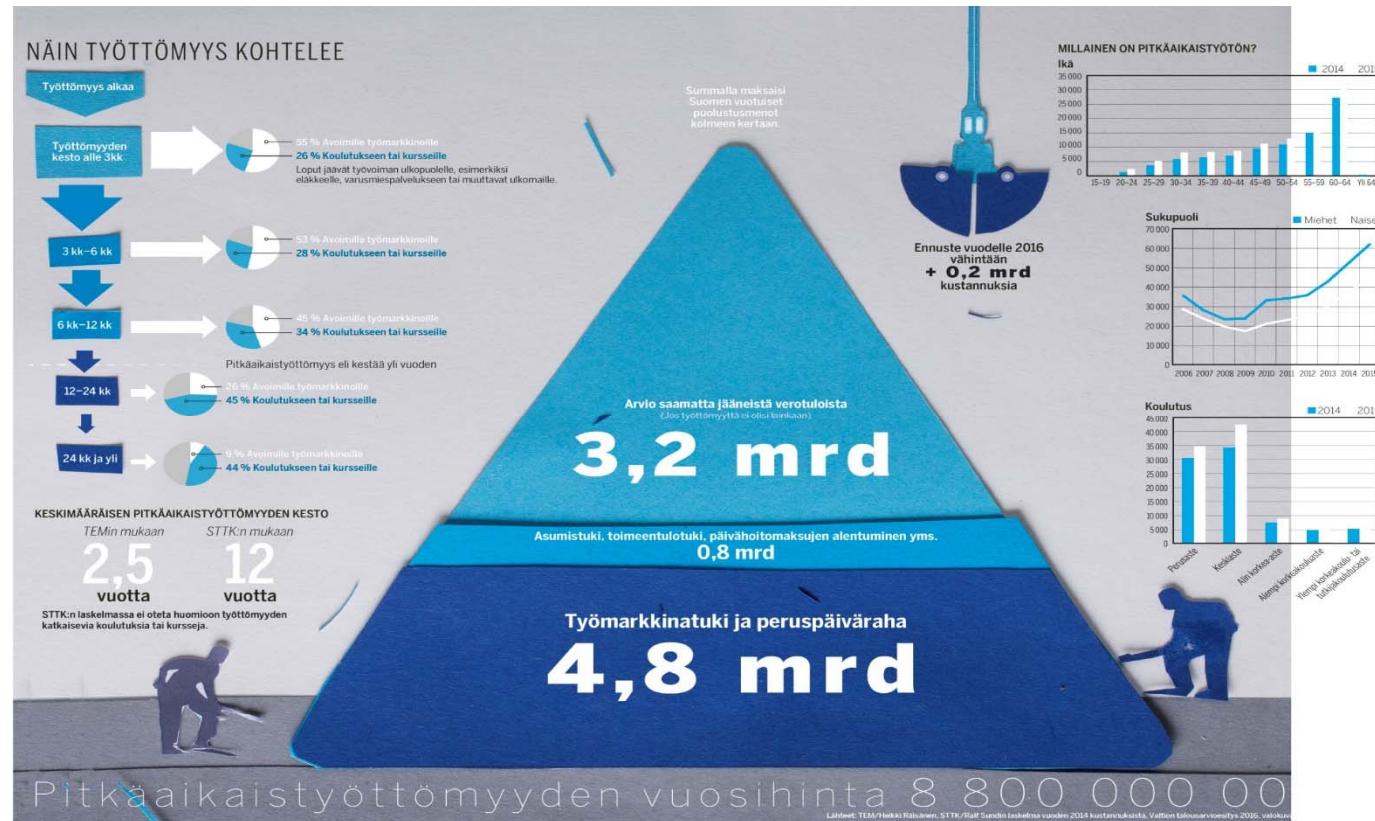
Kuntayhtymän rahoitus* =
kasvupalvelukriteerien mukainen rahoitus
+ 1,5 prosenttia

*Rahoitus vähennettäisiin Uudenmaan maakunnan rahoituksesta

SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUS

Prosenttiosuudet hallituksen esityksen mukaisina, vuoden 2017 tasossa.
Osuuudet muuttuvat vuosittain määräytymistekijöiden perushintojen muuttuessa.

Pitkäaikaistyöttömyyden vuosihinta on 8 800 000 000 €

Laskelma vuoden 2014 kustannuksista

Lähde: TEM/Heikki Räisänen, STTK/Ralf Sund (Suomen Kuvalehti 42/2015)

Kuntien taloudelliset panostukset työllisyyden hoitoon v. 2015 (arvio)

- Kuntien työmarkkinatukimaksut yhteensä **408 milj. €**
- 10 suurimman kunnan työllisyyden hoidon kustannukset (Kuntaliiton selvitys)
Vapaaehtoiset, kuntien omat panostukset 122 milj. € +
Työmarkkinatukimaksut 174 milj. €
(osuus 30 %)
Yhteensä **299 milj. €**

10 suurinta = noin 40 % kuntataloudesta ➡ näin arvioituna kokonaisuus on **750 milj. €**

- Kuntien tilinpäätöstiedot 2015 (Tilastokeskus)
 - "työllisyyttä edistävät palvelut" **528 milj. €**
 - "elinkeinojen edistäminen" mukaan luettuna
muu työllisyyden edistäminen alueella **261 milj. €**

Johtopäätös: Kuntien omat työllisyyden hoidon panostukset olivat vuonna 2015 arviolta samaa suuruusluokkaa kuin kuntien maksamat työmarkkinatukimaksut, eli noin 400 miljoonaa € bruttona.

Kuntien panostukset työllisyyden hoitoon vuonna 2015 (brutto):

408 milj. € + 400 milj. € = yhteensä noin 800 milj. €

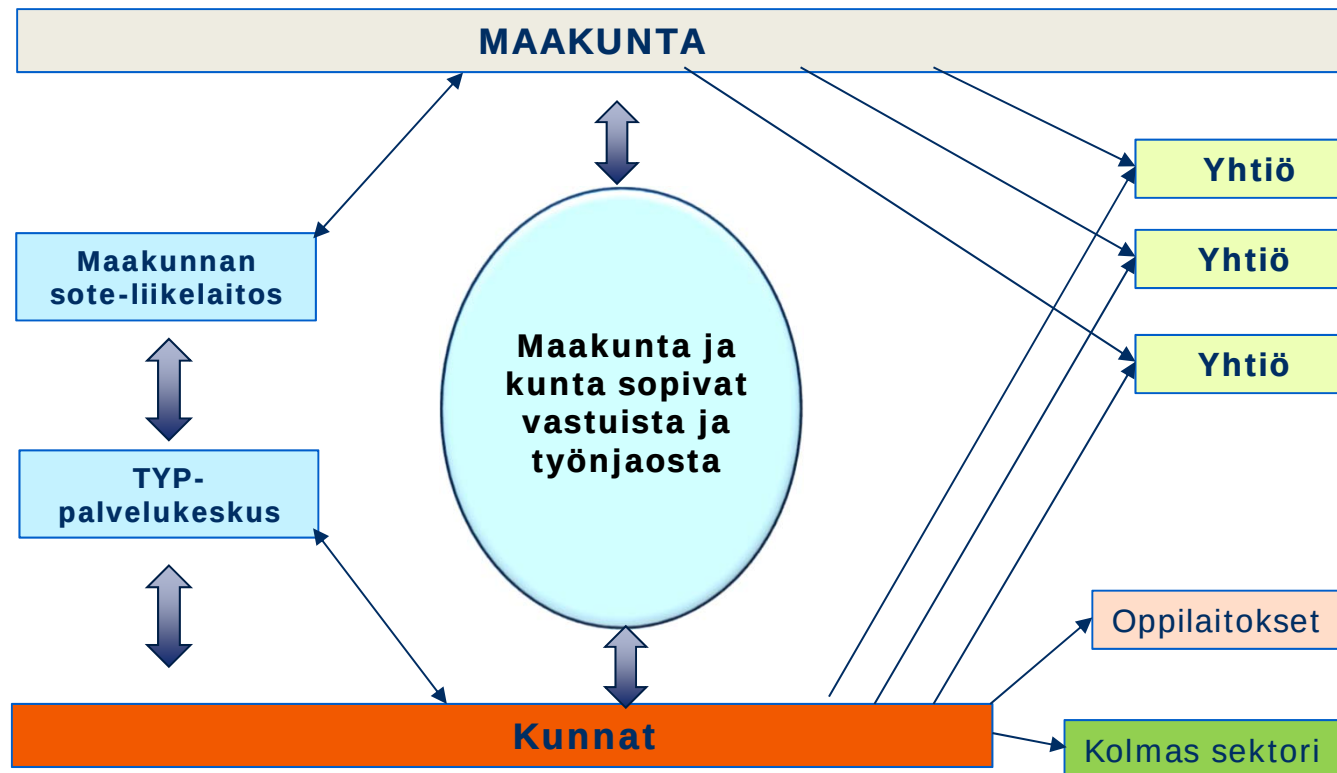
- Vrt. kuntien muita bruttokustannuksia:
liikenneväylät 842 milj. €, liikunta- ja ulkoilu 696 milj. €,
lastensuojelun laitos- ja perhehoito 745 milj. €

- Kunnissa yhdistellään työllisyyttä edistäviä toimintoja akselilla työllisyys,- elinkeino-, koulutus-, sote- ja hyvinvointipalvelut. **Kunnilla on paikallistoimijoina** paras tuntemus oman alueensa tarjoamista työllistymismahdollisuuksista ja -tarpeista sekä sen asiakkaista ja kykyä yhteen sovittaa työtä ja tekijöitä.
- Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu **(TYP)** on kuntavetoinen toimintamalli, jossa kunta, Kela ja TE-palvelut yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työllistymisen edistämiseksi tarkoituksenmukaisia palvelukokonaisuuksia sekä vastaavat työllistymisen edistämisestä ja seurannasta. Toimintamalli on todettu tehokkaaksi ja tarkoituksenmukaiseksi tavaksi edistää vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllistymistä.
- Asiakaskuntapotentiaali jopa 250 000, joista kolmannes Monialaisen yhteispalvelun tarpeessa.

Työllisyyden edistäminen maakunnissa

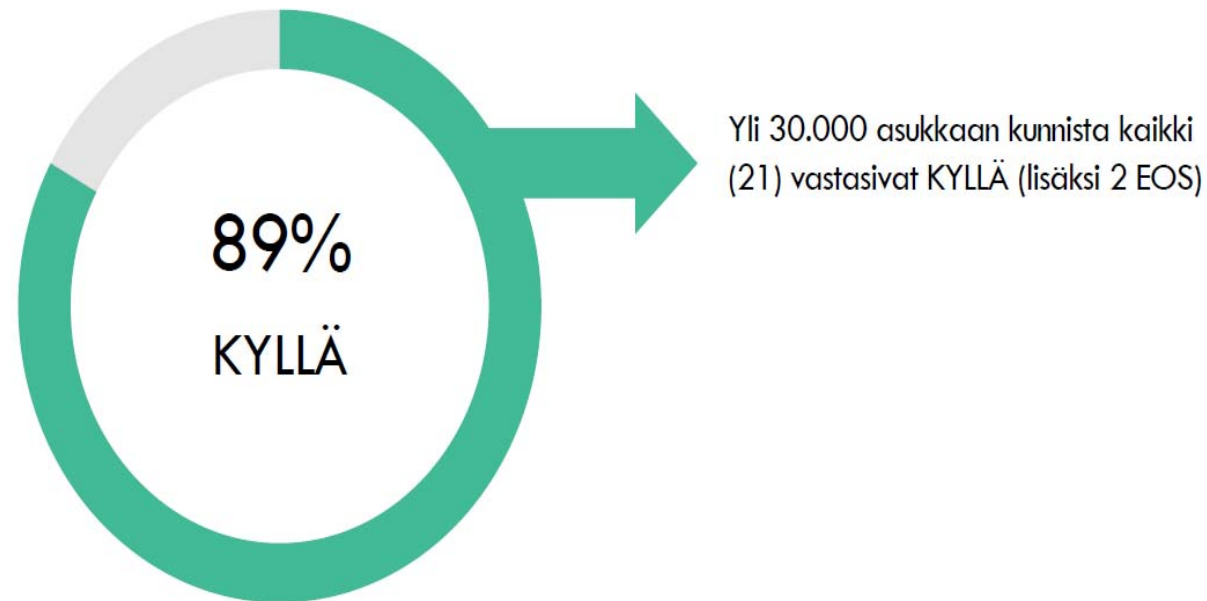
- Kuntaliiton ajatuksia

Kuntaliitto:

- **Kaupunkien järjestämisvastuu kasvupalveluissa mahdollistettava maakunnan ja kuntien välisellä sopimuksella**
 - » **Suurilla kaupunkiseuduilla kuntien panostukset yrittäjyyttä ja työllisyyttä tukeviin toimiin ovat mittavat → järjestämisvastuun siirto tehokas keino kaupunkien toimien ja kasvupalveluiden yhteensovittamiseksi**
 - » **Pääkaupunkiseudun erillISRatkaisun taustalla olevat erityispiirteet korostuvat myös muilla suurilla kaupunkiseuduilla → painottaa tarvetta järjestämisvastuun tarkastelulle**
 - » **Kasvupalveluiden järjestäjiä voisi suurissa maakunnissa olla useita ilman, että volyyymi putoaa toiminnon organisoinnin näkökulmasta liian pieneksi**
- **Vaikeasti työllistyvien palvelut yhtiöittämisen ulkopuolelle**
 - » **Toimenpiteissä palvelutuotanto, asiakkaan asemaan liittyvä päätöksenteko ja oikeus tukiin kietoutuvat toisiinsa**
 - » **Kokonaisvastuu hämärtyy palvelutuotannon hajautumisen myötä**

PITÄISIKÖ TYÖMARKKINATUEN KUNTAOSUUS UUDISTAA MAAKUNTA- JA TYÖVOIMAPALVELU-UUDISTUKSEN YHTEYDESSÄ 2019? (KYLLÄ VS. EI)

MITÄ MIELTÄ OLET TYÖMARKKINATUEN KUNTAOSUUDESTA ELI NK. "KELA-
/SAKKOMAKSUSTA"? VASTAA VAIHTOEHTO, JOKA ON LÄHIMPÄNÄ MIELIPIDETTÄSI.

Kuntien työmarkkinatukimenot edelleen kasvussa

Koko maa

Aika	Saajat	Kunnan
		osuus euroa
2017/01-08	131 702	292 948 918
2016/01-08	124 571	283 858 615
2015/01-08	117 357	270 795 988

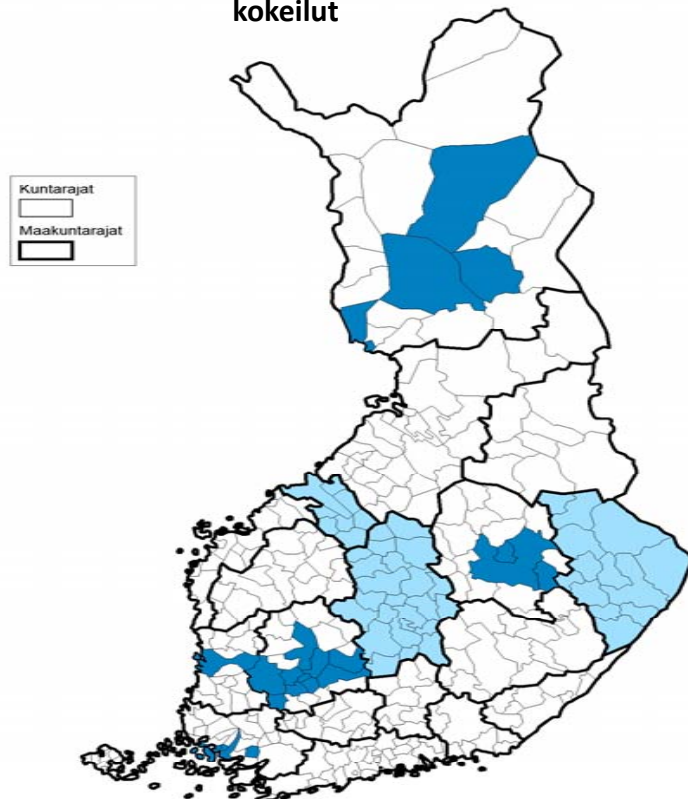
EHDOTUS RAHOITUSVASTUUN MUUTTAMISEKSI:

Valtio rahoittaisi kokonaan alle 300 päivää työmarkkinatukea saaneista maksettavat työmarkkinatuet sekä työllistymistä edistävien palveluiden aikaiset työmarkkinatukimenot riippumatta kertyneiden etuuspäivien määrästä.

Muutos toteutettaisiin kustannusneutraalisti siten, että rahoitusvastuun mukana maakunnille siirrettäisiin valtionosuuksia kompensoimaan nykyisiä työmarkkinatukimenoja.

	Nykyinen rahoitusvastuu			Uusi rahoitusvastuu	
	300–999 pv tm-tukea saaneet	yli 1000 pv tm-tukea saaneet		300–999 pv tm-tukea saaneet	yli 1000 pv tm-tukea saaneet
valtio	50 %	30 %		50 %	30 %
kunta	50 %	70 %		25 %	35%
maakunta	-	-		25%	35%

Työvoima- ja yrityspalveluiden alueelliset kokeilut

Lähde:
Aluerajat © MML 2016
Karttakuva © Kuntaliitto/MS 20.9.2017

Maakunnalliset kokeilut (3 kokeilua):

- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Pohjois-Karjala

Kuntapohjaiset kokeilut (5 kokeilua):

Lapin kokeilualue:

- Kemi, Kemijärvi, Rovaniemi, Sodankylä, Tornio

Pirkanmaan kokeilualue:

- Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Punkalaidun, Sastamala, Tampere, Vesilahti, Ylöjärvi

Pohjois-Savon kokeilualue:

- Kuopio, Siilinjärvi, Tuusniemi

Varsinais-Suomen kokeilualue:

- Naantali, Paimio, Raisio, Turku

Satakunnan kokeilualue:

- Pori

Lähde: Suomen säädöskokoelma 12.7.2017

Työvoima- ja yrityspalveluiden alueelliset kokeilut

- Kokeiluilla haetaan näkemyksiä, kokemuksia ja käytännön työvälineitä kuntien, kaupunkien, maakuntien ja valtion väliin muodostuvien yhdyspintojen toimivuuden tueksi
- Uusissa rakenteissa tarvitaan uudenlaisia menettelytapoja ja toimintamalleja, joilla erilaisten kohderyhmien tarpeita ja eri toimijoiden intressejä sovitetaan yhteen
- Toimintatapoja uudistamalla luodaan asiakaslähtöinen palvelumalli
- Kokeilulla tavoitellaan 10 prosentin kustannussäästöä työttömyyden julkiselle taloudelle aiheuttamiin nykyisiin kokonaiskustannuksiin verrattuna
- Kokeilusta saadaan nopeasti uudenlaista informaatiota siitä, millaisia ovat kuntien ja alueiden mahdollisuudet ja kyky vastata työllisyyden hoidon haasteisiin. Kokeilun tulosten perusteella on mahdollisuus arvioida ja tukea käytännön työnjakoa maakunnan ja suurten kunnallisten toimijoiden kesken
- Työvoimapalvelujen toimivuus ei ole kiinni jostain yksityiskohdasta

vaikuttavuus ja kustannustehokkuus

kokonaisuuden toimivuus

Kokeilun edellyttämiä säännösmuutoksia

Kokeilu edellyttää muutoksia muun muassa seuraaviin lakeihin:

- julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki ja asetus
- työttömyysturvalaki
- laki ja asetus työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta
- laki kuntouttavasta työtoiminnasta
- sosiaalihuoltolaki
- mahdollisesti muutoksia työsopimuslakiin

Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi kokeilun toimeenpanoa koskevien säännösmuutosten valmistelun käynnistäessään, toteutetaanko kokeilu sisällyttämällä säännösmuutokset erilliseen kokeilua koskevaan lakiin vai toteutetaanko kokeilu muuttamalla voimassa olevia säännöksiä siten, että kaikki kokeilun johdosta muutettavat lait sisällytetään samaan TEM:n johdolla valmisteltavaan hallituksen esitykseen

Työllisyyden edistäminen

2017

vahvuudet

- paljon osaamista, erilaisia palveluja ja toimijoita
- kuntien sitoutuminen työllisyyden edistämiseen lisääntynyt
- työllisyyden ja työttömyyden merkitys julkiseen talouteen ymmärretään
- TYP-palvelut toimii joka kunnassa
- elinkeino- ja työllisyyspalveluiden yhteistyö on tiivistynyt
- työvoima- ja yrityspalveluiden alueelliset kokeilut on käynnissä

heikkoudet

- roolit epäselvät
- TE-hallinnon resurssit kaventuneet
- kuntoutus on irrallaan työelämästä
- matalan kynnyksen työpaikkoja ei ole
- kolmannen sektorin työllistämistä ei arvosteta
- systeemi on jäykkä
- työttömyys pitkittyy ja haasteet syvenevät
- sosiaaliturvan ja työnteon yhdistäminen vaikeaa

2020

mahdollisuudet

- maakunnat ja kunnat voivat sopia keskenään työllisyydenhoidon järjestelyistä
- alueellisten kokeilujen tulokset on hyödynnetty
- asiakaslähtöisyys on kaiken A & O
- sähköisiä palveluja täydennetään tarpeen mukaan henkilökohtaisella palvelulla
- työttömyyden ei anneta pitkittyä
- vaikeasti työllistyvien palveluita ei tarvitse yhtiöittää
- TYP-palvelu jatkaa uudessa toimintaympäristössä

uhat

- kokonaisuus ei ole hallinnassa: roolit ja työnjako on epäselvää
- sote on pääosassa, työllisyys sivuosassa
- digi syrjäyttää osan työnhakijoista
- työttömyys pitkittyy, rakennetyöttömyys kasvaa
- palveluja ei ole joka puolella Suomea
- kuntien osaamista työllisyydenhoidossa ei hyödynnetä
- sama hallintomalli koko Suomessa ei toimi